

Kutsal Kâse

Literatürde kutsal kâseye dair farklı yorumlar olsa da, genellikle Hz. İsa'nın son akşam yemeğinde şarap içtiği ve çarmıha gerildiğinde kanının toplandığı kap olması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Efsaneye göre Hz. İsa öldükten sonra Aramatyalı Yusuf bu kâseyi alarak İngiltere'ye götürmüştür. İngiltere'ye daha doğrusu Britanya'ya getirildiğinde Kral Arthur, bu kâse için savaşılmaya başlamıştır. Bir diğer iddiaya göre Kutsal Kâse aslında Hz. İsa'nın eşi Mecdelli Meryem'in rahmiydi ve Hz. İsa'nın neslini taşıyordu.

İlk gerçek Kutsal Kâse masalı olarak 12. yüzyılda Chretien de Troyes tarafından yazılan Le Conte del Graal adlı eseri kabul edilmektedir.¹Bu eserde Persival'in hikâyesinin ilk temeli atılır. Bu eserden sonrakiler ufak değişikliklerle bu eseri ele alırlar. Eserde kâse altındandır ve bakireler tarafından taşınır. Kâsenin altından olması, simyayla olan ilişki açısından önemlidir. Troyes, Arthur efsanesini şövalyelik veya savaşçılık ekseninden daha çok aşk ilişkileri ve kadınların değeri üzerinden okur. Onun bakış açısına göre Arthur efsanesinde kadınlar erkeklerden daha üstündür. Onun bu yaklaşımı modern yazarlara efsaneyi "feminist" kalıbına girecek tarzda ele alma imkânı vermiştir. Örneğin efsaneye ilgili yakında dönemde en çok okunan eserlerden olan Avalon'un Sisleri adlı kitapta da kadın odaklı bir anlatı vardır.² Kutsal Kâse'nin tarihinin anlatıldığı ilk eserlerden biri de Robert de Boron'un kaleme aldığı Joseph d'Armathie(Aramatyalı Yusuf) adlı şiirdi.

Kutsal Kâse'yle ilgili daha önce belirttiğim İsa'nın kanının taşındığı kap, Fransa'da Merovenj Hanedanı'nı başlatacak olan Mecdelli Meryem'in rahmi veya İsa'nın şarap içtiği kupa gibi tanımların yanı sıra kâse'nin aslında ne olduğuna dair diğer iddiaları görmek faydalı olacaktır:

- Cennetten düşen ve Lucifer ile Tanrı arasındaki savaşta tarafsız meleklerin koruyucusu olan taş,³
- Lucifer'in cennetten düşmeden önce tacında bulunan zümrüt taşı,
- Gizemli bir kitap
- İsa tarafından yazılmış kayıp bir İncil.
- Hindu mitolojisinde ve Budizm'de "üçüncü göz" veya "Şiva'nın⁴ gözü"nü temsil eden bir taş.
- Şeytan cennetten kovulduktan sonra altmış bin melek kendisine bir taş sunar. Tacın üzerinde ihtişamlı bir taş vardır. Bu taş bir süre sonra dünyaya düşer ve ondan çok güzel bir tas yapılır. İşte hikâyeye göre bu tas Kutsal Kâsedir.

Kelt efsanelerinde kazanlar ve kupalar, yeniden doğuşa giden yolda kullanılabilir. Örneğin Kelt mitolojisinde dönüşümün simgesi olarak yer alan Tanrıça Cerridwen'in Amen adlı bir kazanı vardır.⁵ Keltler için bitkiler, verimlilik, bereket çok önemlidir. Bu özellikler aynı zamanda Kutsal Kâse'ye de ithaf ediliyordu. Araştırdıkça Kâse hikâyelerinin Kelt mitolojisinden ayrı değerlendirilemeyeceği ortaya çıkmaktadır.

Keltlerin kap, kazan, kadeh, kâse gibi araçlara verdiği önemi anlamak açısından verilebilecek bir diğer örnek de 14. yüzyıldaki Taliesin'in Kitabı adlı şiirdir. Bu şiirde, Arthur büyü bir kazanın peşinde koşmaktadır. Bu kazan dokuz bakirenin nefesiyle yakılmıştır ve ölüleri hayata döndürebilir. Kazan, Kelt mitolojisinin en bilinen tanrılarında biri olan Dagda'ya aittir. Şiirin yazmaları günümüze kadar ulaşmıştır.⁶

Kutsal Kâse ve Keltler arasındaki ilişkiye dair efsaneye ilgili ilk somut delillerin bulunduğu inanılan bölge olan Rennes Şatosu ve civarı hakkındaki şu bilgiler çok önemli: *"Tarih öncesi dönemlerde Kelt kabileleri burayı kutsal bir yer olarak görüyordu. Bölgenin eski ismi olan Rhedae, bu Kelt kabilelerinden geliyordu. Roma döneminde bölge, madenleri ve tedavi amaçlı kaplıcaları nedeniyle önemli, geniş ve gelişen bir tarikatı. Hatta Romalılar da buranın kutsal olduğu görüşündeydiler. Daha sonra yapılan çalışmalarda birtakım pagan tapınaklarının kalıntıları bulundu."*⁷

Olaya Kelt kabilelerin dahil olması doğal olarak Kral Arthur efsanelerinin kâseyle olan ilişkisi açısından olağan karşılanabilir. Bölgenin ve şatonun konumlanışına bakıldığında hafif bir tepelik kurulu olduğu görülmektedir. Kırsal bölgelerde bu tarz yerler, genelde kutsanmaya veya adak adanmaya uygun yerlerdir. Bunun örneklerini ülkemizde de bolca görebilirsiniz. Keltler, belki savaşçı olarak Cermenler kadar barbardılar ama o dönemin şartları düşünüldüğünde kültürel ve yaşamsal alanlarda olabildiğince gelişme göstermişlerdi. Bu yüzden diğer barbar kavimlerinden farklı olarak daha önce buldukları bölgelerde iz bırakmış olmaları şaşırtıcı gözükmemektedir. Buna ek olarak bölgenin çevresinin zamanla Ortaçağ Avrupa'sının karanlığında entelektüel olarak gelişen seyri de olağan karşılanabilir. Bölgenin Kelt kökenine dair bir diğer ilginç nokta da bölgenin madenler bakımından zengin olmasıdır. Davud peygamber ve Kral Arthur'u benzer bulmamdan hareket edersem... Kur'an'da geçtiği gibi Allah, Davud peygambere, madenleri işleme yeteneği vermiş ve böylelikle Davud kral olabilmisti. Arthur'un da krallık seyri düşünüldüğünde kâsenin Arthur efsanesine monte edilmesinin bu bölgeden gerçekleştiği değerlendirilebilir. Fakat tabii en muhtemel ihtimal, efsanenin Britanya'ya yayılmasıyla Arthur'la ilgili anlatıların da çoğalmasi olarak gözükmekte.

Ortaçağ'daki en önemli kâse yazarı olan Wolfram Essenbach'ın kâseyle alakalı Persival haricinde Titirel adlı eseri mevcuttur. Bu eserde Titirel adlı kişiye bir melek görünür ve onu bir dağın tepesine yönlendirir. Titirel dağa çıkmaya çalışırken Kutsal Kâse'yi görür. Kâse bir anda kaybolur. Titirel, tepeye Kâse Tapınağı inşa etmeye karar verir. Bunun için adam toplaması gerekmektedir. Tapınağı inşa etmek için kendisine yardım edenlere "Tapınak Şövalyeleri" adı verilir. Bu şövalyelerin tarihteki ünlü Tapınak Şövalyeleri'yle alakası olmadığını söyleyenler olsa da, böyle bir benzerliğin tesadüf olmadığı açıktır. Titirel Tapınağı bitirdiğinde Kutsal Kâse, tapınağa doğru ışık demetleriyle birlikte iner. Tapınak kurulduğunda 400 yaşına yaklaşan Titirel sanki genç bir delikanlı gibi görünür. Kâsenin gençleştirici özelliği, felsefe taşıını andırmaktadır. Essenbach'ın Persival adlı eseri yazarken simyadan etkilenmesi, Titirel'de de devam etmektedir. Hikâyenin devamında Titirel evlilikler yapar ve çocukları olur. Bu çocuklardan birinin oğlu ise Persival'dir; yani Persival, Titirel'in torunudur.

Wolfram'ın Perzival'i yazarken 1. Richard'dan(yaygın adıyla Aslan Yürekli Richard) ilham aldığı iddia edilmektedir. Yazıldığı dönem itibariyle değerlendirildiğinde atlanmaması gereken bir iddiadır; çünkü o dönemde müslümanlara karşı girişilen savaşlar en yoğun zamanını yaşıyordu. Dolayısıyla insanlara moral vermek açısından mistik güçlerle bezeli şövalye kültü önemli bir unsur olabilirdi. Tabii burada sürencemede bırakan nokta, kutsal kâse meselesidir. Çünkü Wolfram eserinde kâseden bahsedene kadar bu konuyla ilgili o dönemde hiç kaynak yoktu. Onun o tarihlerde kâseden bahsetmesi bugüne kadar taşınan süreci başlattı denilebilir. Daha önce Arthur söylencelerinde yer etse de, yazılı olarak birinin bundan bahsetmesi çok önemli bir kırılma noktasıdır. Bir diğer belirsiz durum da, Wolfram'ın mı Tapınakçılara yoksa Tapınakçıların mı Wolfram'a öğrettiğidir.

Kutsal Kâse efsanelerinin bir anlamıyla yeniden doğuşunu sağlayan Ortaçağ dönemindeki şiir, masal ve hikâyelerde ortak olan yönlerden biri, soyun önemidir. Baş kahraman Perzival'in soyu her eserde farklı bir yöne dayandırılır. Kimi onu Roma'ya arşı ayaklanan Yahudilere dayandırırken, kimi de Ahura Mazda'ya⁸ dayandırır. Ki, Wolfram'a göre kâse efsanesinin çıkış kaynağı Yahudilerdir. Efsane, İspanya bölgesindeki Yahudi topluluklardan Pireneleri geçerek Avrupa'ya sızmıştır. Bu görüşün etkisinden olsa gerek ona göre kâse, Pirenelerdeydi.

Kutsal Kâse efsanesinin gizli örgütler veya diğer insanlar tarafından kullanımına ve üzerine yüklenen anlamlara bakıldığında Pagan kültürle Hıristiyanlığı birleştirme hevesi görülmektedir.

Kutsal Kâse'nin Simya boyutu

Sean Martin'e göre Ortaçağ'da simyanın Hıristiyan Batı'ya yayılmasıyla felsefe taşı⁹ da, Kutsal Kâse ve Hz. İsa'ya evrilmiştir. Kutsal Kâse hikâyelerine kaynaklık eden Perzival'de kâse, kap veya tas olarak değil; paha biçilemez bir taş olarak betimlemiştir.¹⁰Perzival'de Wolfram simya sembollerini sıkça kullanmaktadır. Yine Sean Martin'in yazdıklarına göre hem simyanın hem de Kral Arthur edebiyatının Avrupa'ya yayılmasında İspanya üniversitelerindeki Arap kökenli hocalar ve Haçlı Seferleri sırasında sufi gruplarla kurulan temaslar rol oynamıştır.¹¹Bu bilgiler ışığında Avrupa'da katolik kilisesiyle çarpışan Katharlarla İslâm'daki beктаşi geleneği arasında kurulan bağın kâse eksenli olduğu yorumu yapılabilir. Hitler'i başa geçirdiği iddia edilen Alman gizli örgütü Thule'nin kurucusunun Türk bir beктаşi olduğu iddiası da yapbozdaki parçalardan birini oluşturmaktadır. Hitler ve Nazilerin Kutsal Kâseyle ilgili arayışlarının tetikleyicileri bu tarihi köken olabilir. Buradan çıkan sonuçlardan biri de şu olabilir: Naziler aslında kutsal kâseyi değil; felsefe taşını arıyorlardı; çünkü eğer ona ulaşırlarsa mutlak bir güce de kavuşabileceklerini düşünüyor olabilirlerdi.

Merovenj Krallarından Childeric'in kılıcının kınının altından olması ve mezarında pek çok kristal küre bulunması, kutsal kâseye dair anlatılarla simya arasında var olan bağın kurulmasına yardımcı olabilir. Arthur efsanesinde de kın çok önemliydi. Simya ve kâse arasındaki bağ, Excalibur'un kınının felsefe taşından olduğu sonucunu doğurabilir.

Kutsal Kanın temsilcisi olarak değerlendirilen Merovenj Hanedanı'na dair atfedilen özelliklere bakıldığında Kral Arthur efsanesini de çağrıştırdığı görülmektedir. Gener'in anlatımına göre *"Merovenj kralları, mucize yaratan krallar olarak tanınıyordu. Kanlarındaki ruhani özellikten dolayı, elleriyle şifa dağıttıkları halk arasında rivayet ediliyordu. Halka göre onlar kutsal kan taşıyorlardı."*¹²Merovenj isminin kökeni Merovee adlı bir hükümdardır. Merovee, iki babalıdır; birisi Kral Clodio ve diğeri Neptün isimli deniz yaratığıdır. İsmi deniz ve anne anlamlarına gelir. Kutsal kan taşıdığına dair kalbinin üzerine bir benek olduğu söylenir. İddiaya göre bu benek Tapınak Şövalyeleri'nin sembollerinden biridir.¹³

Kral kanı, adaletli/şifacı/dertlere derman kral gibi sıfatlar Kral Arthur efsanesinde de görülmektedir; fakat Kral Arthur efsanesinde hikâye genelde kâse arayışı zeminine otururken, Merovenjlerde Kutsal Kâse, Kutsal Kan olarak değerlendirilmekte ve bunun zaten kendi soylarını oluşturan unsur olarak düşünmektedirler. İki farklı hikâyenin örtüştüğü bir diğerk nokta da tarihlere dir. Merovenj Hanedanı, 5. yüzyılla 9. yüzyıl arasında konumlandırılır. Kral Arthur efsanesi de genel olarak 5. yüzyılın sonu 6. Yüzyılın başı olarak değerlendirilir. Bunun dışında hikâyenin 10. 11. 12 ve 13. yüzyıllarda da anlatıldığı görülmüştür.

Hz. İsa ve Kutsal Kâse

İsa'nın doğumunun öncesinde Yahudiler, onları kurtaracak bir mesih bekliyorlardı. Bu mesih, aynı Kral Davud gibi Kutsanmış Mesh Yağıyla yağlanacak ve böylelikle İsrail'in Kralı olacaktı. Hıristiyanlık açısından bu inancı doğrulayabilecek göstergeler bulunmaktadır. Örneğin Lukka İncil'inde İsa'nın Davud'un tahtına oturacağı yazmaktadır.¹⁴Matta incilinde de İsa Mesih'in Davud soyundan geldiği belirtilmektedir. İsa'nın annesi olan Meryem'in nişanlısı Yusuf da Davud soyundandı. Meryem, nişanlısı Yusuf'la birlikte olmadan önce kutsal ruh vasıtasıyla hamile kalmıştı.¹⁵

Kur'an'da İsa'nın ölümüne veya yaşadığına dair olarak en net ve aynı zamanda en çok tartışılan ayet, Nisa Suresi 157. ayettir: *"Biz, Allah'ın resulü Meryem oğlu İsa Mesih'i öldürdük" demeleri yüzünden onları lânetledik. Oysaki onu öldürmediler, onu asmadılar da; sadece o onlara benzer gösterildi. Onun hakkında tartışmaya girenler, onunla ilgili olarak tam bir kuşku içindedirler. Onların, ona ilişkin bir bilgileri yoktur; sadece sanıya uymaktalar. Onu kesinlikle öldürmediler."* Bu ayet üzerindeki tartışmalar ağırlıklı olarak anlam üzerinedir. Şeklen çoğu mealci benzer şekillerde ayeti aktarmaktadırlar. Kimi yazarlara göre bu ayette aslında sembolik bir anlatım vardır. Ayetten ağırlıklı olarak İsa'nın çarmıha gerilmediği sonucu çıksa da çok

farklı yorumlar mevcut. Pek katılmasam da örneğin bazı yorumculara göre İsa gerçekten de fiziki olarak çarmıha gerilmiş ve çarmıhta ölmüştür; ancak ruhen Allah katına yükselmiştir.

İsa'nın bedenini çarmıhtan indirdiği ve gömdüğü söylenen Aramatyalı Yusuf bir iddiaya göre İngiltere'ye bir iddiaya göre de Fransa'ya kaçmıştır. Çoğunlukla yanında sadece Mecdelli Meryem ve onun İsa'dan olan çocuğundan bahsedilirken diğer bir iddiaya göre yanlarında bir de İsa vardır. İsa çarmıhta öldü zannedilmiştir, onu çarmıha gerenler tarafından öldü zannedilen İsa'nın bedenini Aramatyalı Yusuf'a terketmişlerdir.

Aramatyalı Yusuf'un adı Yuhanna İncili'nde geçmektedir.¹⁶Yuhanna İncili, genelde ezoterik karakterli olarak değerlendirilmektedir. Bundan dolayı Hıristiyan tandanslı şövalye ve ezoterik topluluklar genellikle Yuhanna İncili'ne ayrı bir önem vermişlerdir.¹⁷

İsa'nın evlenip evlenmediği kadim tartışmalardan biridir. Katolik Kilisesinin dayatmalarına rağmen İsa'nın evliliğine dair ihtimaller göz önünde alındığında evli olması muhtemel gözükmektedir. Çarmıha gerildiği yaşı 33 olduğundan yola çıkarsak o dönemde Yahudi geleneklerinde 13-14 yaşındaki çocukların evlendirildiği görülmektedir. Ayrıca o dönemde İsa'nın vaazlar verdiği belirtilmektedir. O dönemde vaaz verecek kişinin evli olması gerekmektedir. Dolayısıyla İsa'nın evlenmediğine dair görüşler, bu konudaki ihtimallerin belki de en zayıf olanıdır. Papalığın bu konuyu sert şekilde reddetmesi ve kanonik(kabul edilmiş) İncillerde İsa'nın evli olduğuna dair ayetlerin olmaması, benim açımdan kasıtlı bir eylem gibi durmaktadır. Çünkü böylelikle kendi dayatmaları açısından İsa'nın Tanrısallığı sağlamlaştırılmış oluyordu.

Katharlar ve Tapınak Şövalyeleri

Katharları iyi anlamak kutsal kâse efsanesi hakkında daha kolay yorum yapabilmemizi sağlamaktadır. Çünkü kâse efsanesinin Ortaçağ'da bir anda yükselmesinin sebepleri arasında Katharlar, Tapınak Şövalyeleri ve Haçlı Seferleri'nin etkisi vardı. Katharlar, düşüncelerini İngiltere'de yaymak için Oxford ve Canterbury de vaazlar veriyorlardı. Canterbury, Kral Arthur efsanesinde baş rol oynayan bir yerdir.

Katharlar'ın tarih sahnesine ilk çıkışı 1143 olarak belirtilmektedir.¹⁸ Katharların felsefi temeli düalizme dayanıyordu. Katharlar inanç olarak genellikle Maniheizme daha yakın bulunurlar. Bu akımın kurucusu olan Mani'ye göre İsa, aydınlatıcı bir rehber olması nedeniyle sembolik bir ilahı. Ölümsüz değildi ama çarmıhta ölmemişti. Hayatına daha sonra da devam etmişti.¹⁹Katharlar veya Maniheizm'den etkilenen diğer akımlarda İsa'nın soyunun devam ettiğine dair fikirler de görüldüğü üzere çok büyük ihtimalle Mani'nin fikirlerinden geliyordu. Katharlarla ilgili anlatılar da ortak olan hususlardan biri onların inançlarıyla çelişmeyen bir hayat sürdürdükleridir. Düşmanları bile onların barışçıl yaşamlarını tasdik ediyorlardı fakat Katharların barışçıl olmaları veya samimiyetleri heretik²⁰ bir hareket olmadıkları anlamına gelmiyordu.

Katharlar, çok farklı inanışlardan etkilense de, onları genel olarak gnostik mezhebe bağlı bir Hıristiyan tarikatı olarak tanımlayabiliriz; fakat Katolik kilisesinin klasik öğretilerden fazlaca uzaklardı. Bu, onları Katolikler için sapkın durumuna getiriyordu. Gnostisizm, Hıristiyanlık, Yahudilik ve Paganizm karışımı bir din felsefesi idi. Gnostiklere göre ruhun kurtuluşu, evren gizemlerinin bilgisine "sezgi" ile ulaşmakla ve bu bilgiyi açıklayan büyümleri öğrenmekle sağlanabilirdi.²¹Gnostiklere göre bilgi, inanç ve ibadetten daha önemliydi. İnsanın kurtuluşunun anahtarı bilgideydi. Onlara göre madde kötüydü, dünyayı alt seviyede tanrılardan birisi yaratmıştı. Simon Magnus adlı kişi gnostisizmin kurucusu sayılıyordu. Simon'a göre ateş her şeyin özüydü.²² Tanrının Musa'ya ateş olarak gözükmesini, ateşle tanrı arasındaki güçlü ilişkiyi göstermesi açısından önemli görüyordu.

Cihangir Gener, Katharları, sade ve herkesin anlayabileceği bir dille kaleme almış. Ona kulak verelim:

“Kathar(Orjinali Cathar) kelimesi, Yunanca “Arınmışlar” ya da “Saf Olanlar” anlamına gelmektedir. Katharcılık, farklı heretik mezheplere verilen genel bir addir. Balkanlarda Bogomiller, İtalya’da Patarinler, Fransa’da Albigensienler, İspanya’da Arinon, Markionitler ve tüm Avrupa’ya yaygın Manikaenlerin tümü, Kathar olarak nitelendirilmiştir. Cathar vaizlerine Parfait denirdi. Dişil bir Yüce varlığa inanılmaktaydı. Yeniden doğuşa inanılan Kathar teolojisine göre, insan evrendeki iyi ve kötü güçlerin etkisi altındadır ve iyiliğin egemen olması için, insanın mistik deneyimlerden geçmesi ve kendini arındırması şarttır. Kendilerini ‘Işın Çocukları’, Roma’yı da ‘Karanlığın Çocukları’ olarak tanımlayan Katharlar, mistik ve dini deneyimlerle elde edilen bilginin, kişileri Tanrı’ya yaklaştıracığı görüşüyle, irfanı her şeyin üstünde gördüler. Onlar için iyi ile kötü ışık ile karanlık ve ruh ile madde arasında, evrenin oluşumundan bu yana sürekli bir mücadele vardı. Maniheizm, Kabala ve Mitra gnostizmlerinden etkilenen Kathar inanişında, evrenin iyi-kötü, nur-karanlık, ruh-madde arasındaki mücadeleler arenası olduğu, kozmolojik düalizmin, güzellik ve kuvvet gibi iki karşıt ve denk kavram üzerine kurulu bulunduğu savunulur. Evrenin, dünyanın ve maddenin yaratılışından Kötü Tanrı sorumludur ve bu eylem, uğursuz bir eylemdir. Özünde kötü olan bu güç, dünyanın ta kendisidir. Bünyesinde olumsuzlukları barındıran bu güce, Dünyanın Kralı anlamında ‘Rex Mundi’ adı verilmiştir. Bir Katharın amacı, Rex Mundi’den elinden geldiğince uzak durmak, maddenin ötesine geçmek ve güzellik prensibi ile birleşmek olmalıdır.”²³

Maddeden soyutlanıp güzellikle birleşmeyi hedefleyen Katharlar için kilise, Rex Mundi’nin yani kötü tanrının temsilcisiydi. Hâliyle kilise için Katharların sapkın olarak görülmesi çok zor olmayacaktı. Katharlar ayrıca aynı Ariuşular gibi İsa’nın Tanrı değil; sadece bir peygamber olduğuna inanıyorlardı. İznik konsilinde alınan teslis kararından sonra Mısır’a kaçan Arius örneği ortadayken Katharlar böyle bir ihtiyaç hissetmemişti. Genellikle İspanya ve Fransa topraklarında yoğunlaşıyorlardı.

Kâse efsanesini benimseyenler ve Vatikan arasındaki savaşlar, çok büyük kayıplara neden olmuşsa da, iki tarafın da pagan kültürden etkilendikleri çok net anlaşılmaktadır. Kilise, İsa’yı ilahlaştırmış, putlaştırmış ve kendilerini de Tanrı ile insan arasında aracı olarak konumlandırmışlardır. Mecdelli Meryem’i veya Kutsal Kâse’yi reddetmeleri, paganlardan etkilendiklerini gizlememektedir. Müslüman bakış açısıyla bu durum bize Hıristiyanlığın bozulmuşluk derecesini göstermesi açısından önemlidir.

Katolik kilisesinin Katharları hedef almasının altında yatan nedenlerden biri, Katharların etkilendiği inanişların geçmişte Hıristiyan alemi için tehlike teşkil etmesi olabilir. Örneğin Mitraizm²⁴, Roma döneminde Hıristiyanlığın en büyük rakiplerinden biriydi. Fransız Tarihçi Ernest Renan’ın deyimiyle: “Eğer Hıristiyanlık doğuş yıllarında ölümcül bir hastalık tarafından durdurulseydi, dünya bugün Mitras dininde olurdu.”²⁵Hıristiyanlığın Mitraizmi yenmesi, yaklaşık 150-200 yıl sürmüştü. Buradan hareketle kilisenin “Kathar tehlikesi” karşısındaki hassasiyeti daha rahat anlaşılabilir.

Katharların kiliseyle çatıştıkları bir diğer noktada kadınların durumuydu. Katharlar cinsler arası eşitliği savunuyorlardı ve ruhbanları reddediyorlardı. Aracı kabul etmiyorlardı.²⁶ İslâm fikrine yakınmış gibi görünse de, üstün dişil varlık gibi inanişlar, bariz şekilde paganizmi çağrıştırmaktadır. Örneğin Kelt rahipleri olan Druidler de içinde buldukları dönemin aksine kadınları da yetiştiriyorlar ve bu kadınlardan bazılarına ise “Bilge Kadın” sıfatı veriyorlardı.

Katharların merkezlerinden biri Fransa’nın Languedoc bölgesiydi. Bu bölgede felsefi ve kültürel faaliyetler gerçekleştiriliyordu.²⁷Bu gelişmeyi ise İspanya sınırlarına yakın olmalarından dolayı o bölgedeki Endülüs etkisi ve Tapınakçıların özgürlükçü anlayışı sağlıyordu. Tapınakçılar, Töton Şövalyeleri’nin kendilerine has yönetim tarzını esas alarak, kilisenin baskıcı politikalarının aksine Languedoc bölgesinde daha serbest bir düzen kurmuşlardı. Onlar için bunu sağlayan etmenlerden biri Kathar veya Tapınakçı gibi yapılanmaların ve akımların genellikle farklı kültürlerden etkilenen, onlardan ilham alan ve rahatlıkla kendi inanç sistemlerine adapte eden bir yapıda olmalarıydı. Kathar ve Tapınakçılar arasındaki bir diğer ortak nokta da iki örgütün de

bir anda ortaya çıkmalarıdır. Fakat tabii Katharların Tapınakçılar kadar güçlü şekilde Avrupa'ya yayıldığını söylemek çok zordur. Zaten iki akım da temel nitelik ve nicelik olarak farklı örgütlerdi.

Tarihe bakıldığında Languedoc bölgesinin bilgi birikiminin kolay kolay sona ermediği rahatlıkla söylenebilir. Örneğin Languedoc doğumlu Napoleon Peyrat, 19 .yüzyılda Katharların tekrar gündeme gelmesini sağlayan yegane isimlerden biriydi. Sean Martin'e göre Napoleon Peyrat, "1870 yılında yazdığı *Albigenlerin Tarihi isimli eserinde Montsgeur Kalesi'ni Camelot'a benzetiyordu.*"²⁸

Düalist inancı benimseyen akımların kâse efsanesini benimsemesinin sebebi, efsanelerin doğasından kaynaklanıyor olabilir. Yani efsanelerde veya masallarda genellikle kör göze parmak iyi ve kör göze parmak kötüler olması, mistizmin de etkisiyle bu tarz akımların yaygın öğretiler dışına kaçmasına veya olağanüstülüklerle ilgi duymasına neden oluyor olabilir. Mutlak iyi ve mutlak kötünün savaşı, bugün en net olarak süper kahraman filmlerinde görülmektedir. Çizgi romanlarda biraz daha farklı olduğu belirtilse de, sinemaya uyarlanan hemen hemen bütün filmler benzer senaryolar üzerine oturmaktadır. Sadece kahramanların ve kötülerin isimleri değişmektedir. Yapımcılar yüksek bütçelerle senaryonun basitliğini yok etmeye çalışsalar da, küçük bir çocuğun bile anlayabileceği formülü uygulamaktadırlar: İyinin ve kötünün savaşı. Kral Arthur efsanesinin, ünlü çizgi roman yayıncısı Marvel Comis'te karakterlerle ve olaylarla birlikte yer bulduğunu sözlerime ekleyim. Marvel örneği bu paragrafta anlattığım konunun bütünlüğü açısından gayet normal ve tamamlayıcı bir durum.

Katharlara karşı girişilen Albigen haçlı seferleri 1209'dan 1229'a kadar devam eden yaklaşık 220 yıllık bir süreçte tamamlandı. Hiçbir hukuk kuralına veya insanlık haklarına bağlı kalınmadan bir nevi soykırım gerçekleştirildi. Bu seferde anlatılan meşhur bir hikâye vardır. Katliam devam ederken Katharların çocukları ve kadınları Beziers Katedrali'ne sığınır. Askerler, Arnaud Amaury adındaki papaza bu kadın ve çocuklara ne yapmaları gerektiğini sorar. Papazın cevabı akıldan hiç silinmeyecek tarzdadır: "Hepsini öldürün, Tanrı kendi kullarını ayırır."

Son Kathar Kalesi Montsgeur da düştüğünde tutunacak dal olarak Tapınak Şövalyelerini seçmişlerdi. Bu amaçla Tapınakçıların etkin olduğu Rennes bölgesine kaymaya başlamışlardı. Tapınakçılar arasına yayılarak, varlıklarını fikri anlamda devam ettiriyorlardı. İddiaya göre kutsal kâse onların elindeydi ve Montsgeur kuşatıldığında kâseyi kaçırmanın yolunu bulmuşlardı.

Katharların son direniş yeri olan Montsgeur Kalesiyle ilgili iki kaçışın olduğu anlatılmaktadır. Buna göre birinci kaçışta kale kuşatılmadan önce veya kuşatma sürdüğü sırada kaledeki hazineler Rennes Şatosu'na kaçırıldı. İkinci kaçış, kale düştükten sonra gerçekleşti. Kaçanlar dik yokuşlardan inmek zorundaydı. Buradan hareketle bu kaçışta hazinelerden ziyade kağıt ve parşömenlerden bahsedilmektedir. Fakat burada bir çelişki vardır. Madem ölüm pahasına göze alınacak yazmalar vardı neden bunlar ilk kaçışta da götürülmedi? Dik yamaçlardan inerken yanlarında taşıdıklarına göre kaçırdıkları ağır bir şey değildi.²⁹Başka bir teoriye göre Montsgeur kuşatıldığında Katharların Paskalya'yı kutlamaları veya güneşe ibadet etmeleri için iki haftalık ateşkes ilan edilmişti. Bunu fırsat bilen Katharlar, belki de kâseyi içeren hazineleri bu verilen arada kaçırmış olabilirlerdi. Bu görüşe karşı çıkanlara göre hiçbir zaman ateşkes ilan edilmedi.

Google Earth programını kullanarak, Montsgeur Kalesiyle Rennes Şatosu arasındaki kuş bakışı mesafeyi yaklaşık 39 kilometre olarak buldum. Mesafe çok uzak gözükme de, çevrenin tamamen dağlarla ve ormanlarla kaplı olması, hazineleri taşıyanlar açısından sıkıntı yaratabilir. Fakat eğer ikinci kaçışı esas alırsak; El yazması, kitap, parşömen vb.nin kaçırılması mümkün gözükmemekte. Montsgeur Kalesi gücünü ve çekiciliğini Pireneler'den³⁰ almakta. Aynı şekilde Rennes Şatosuna doğru giden güzergahta fazlasıyla dağlık. Son kuşatmadan sonra küçük birlikler hâlinde yaşamlarını sürdüren Katharlar, bu kurtuluşlarını biraz da coğrafyaya borçlu. O dönemin teknolojik yetersizlikleri düşünüldüğünde açıkça görülmektedir ki, saklanan veya gömülen hazinelerin olması ihtimali giderek güçlenmektedir.

Montsgeur düşerken Katharlar, Tapınakçılara katılsa da, kilisenin Tapınakçılarla savaşmaması ve Tapınakçılarında kiliseyi alenen hedef almaması ilginç bir noktadır. Tapınakçıların bu tutumu, çıkarıcılık olarak değerlendirilebilir. Katharların imhası bekledikleri bir şey de olabilir çünkü açık veya gizli destekledikleri Katharlar bitme noktasına gelse bile, onların zenginliği hâlâ devam ediyordu. Tabii bu durum biraz da, bankacılık yeteneklerinden kaynaklanıyordu. Krallara dahi borç verebilen bir topluluktan bahsediyoruz. Taa ki, Fransız Kralı Philippe'nin kumpasına kadar.

Tapınakçılar, görünürdeki son yıllarında üzerlerindeki baskılar artınca Mason localarına girmeye başlamışlardı. Böylelikle Masonlar, basit bir meslek loncaları olmanın ötesine geçmeye başlıyorlardı. Masonların kullandıkları sembollerden biri, Simya'nın da temel taşlarından biri olan VİTROL kelimesiydi. Kelimenin açılımı şöyle: *“Visita Interiora Tellus Rectifacando Inveniens Occultam Lapidem”* Anlamı: *“Dünyanın merkezini ziyaret et orada felsefe taşı bulacaksın.”* Bu söz ezoterik bakış açısıyla *“her insanın hakikati kendi içindedir.”*³¹ olarak yorumlanmaktadır. Hatırlanacağı üzere Kutsal Kâse, bazı yorumlara göre feslefe taşından başka bir şey değildi. Buradan hareketle şu sonuca varılabilir: Aslında kâse, insanın içindeki hakikattir. İçsel sorgulamalar yapılmadan, ruhsal yükseliş sağlanmadan, inisiye olmadan bu hakikati keşfetmek mümkün değildir. Belki de bugün, teknolojinin getirdiği hazırcılık anlayışı, sorgulamalarımızın önüne geçmektedir ve kâse bu yüzden bulunamıyordur. İnsanlar güç geçtikçe hiçbir bedel ödmeden, çile çekmeden başarıya ulaşmak veya hakikati yakalamak istiyorlar ama çarkın en paslı dişlisiyken sırf moda diye sistem karşıtı olduğunu söyleyen insanlara benzediklerini fark edemiyorlar. Kutsal Kâse veya Kral Arthur da bu açıdan değerlendirildiğinde insanoğluna önemli dersler sunabilmektedir.

Bir iddiaya göre Tapınakçılar kendilerine karşı kurulan kumpası biliyorlardı. Bu yüzden tarikatın resmi olarak son üstadı Jacques de Molay, tutuklanmadan önce tarikatın bazı belgelerini yakmış ve hazineler La Rochelle limanından on sekiz gemiyle beraber kaçırılmıştı. Tapınakçıların o dönemdeki yaygınlığı ve gücü düşünüldüğünde bu iddiaların gerçek olması muhtemel gözüküyor. Zaten örgüt yapı ve mentalite olarak gizliliği esas alıyor. Bütün sistemlerini bunun üzerine kurmuş olan bir örgütün, belli başlı yöneticileri tutuklandığında bir anda bitmesi olabilecek en son ihtimaldir. Tutuklanmalar sonrası oluşan değişim, görünürlükten kaçınmak olarak açıklanabilir. Haliyle sorulması gereken soru şu: Tapınakçıların belgeleri ve hazinesi nerede? İskoçya? Amerika? Grönland?

Kutsal Kâse ve Kristof Kolomb

Montsgeur'da Katharların elinde gerçekten Kutsal Kâse olduğu varsayılırsa kâsenin, Katharlar vasıtasıyla Tapınakçılara geçtiği sonuç olarak karşımıza çıkıyor. Bu iddiayla beraber 1307'de Tapınakçıların Papa ve Fransa Kralı Philip'in kararıyla lağvedilmesinden sonra İngiltere'ye ve oradan da Amerika'nın keşfedilmesiyle ellerindeki hazineleri de yanlarında götürerek Amerika'ya kaçtıkları iddiasını beraber değerlendirdiğimizde ortaya çıkan diğer sonuç: Kâse Amerika'da. Kâse iddiasının haricinde zaten Tapınakçıların Kudüs'te yaptığı kazılarda pek çok el yazması ve değerli eşya buldukları, konuyla alakalı hemen hemen bütün kaynaklarda dillendirilmektedir. Çünkü Tapınakçıların bu kadar sürede büyümesi, klasik ekonomik ilişkilerle zor görünmektedir. Her ne kadar ilk bankerliği başlatanlardan biri olsalar da, kısa sürede krallara borç verecek kadar güçlenmeleri çoğu insanı şüphelendirmektedir. Sıkça dillendirilen bir diğer iddiaya göre Tapınakçılar 12. yüzyılda Yeni Dünya'yı(Amerika) biliyorlardı. ABD'yi keşfeden Kristof Kolomb da aslında bir Tapınakçıydı. Buradan hareketle coğrafi keşiflerden sonra Batı'nın hızla gelişmesi ve sömürgeciliği kullanarak bugüne kadar hegemon güç olmalarında da acaba Tapınakçıların kutsal hazineleri de mi rol oynadı diye sorulabilir.

Coğrafi keşiflerin bu çalışma için bir diğer dikkat çekici noktası, Kolomb ve diğer denizcilerin, Prester John adındaki bir Hıristiyan Kral peşinden pek çok bölgeye keşfe çıkmalarıydı.³²Belki o dönemdeki kilise baskıları veya siyasi kargaşadan dolayı Hıristiyan Avrupa sürekli olarak bir arayış içerisinde görülmektedir. Arayış onları bazen Yuvarlak Masa Şövalyeleri gibi kâsenin peşinden sürüklerken bazen de Kral Arthur

veya Prester John gibi kral motiflerinin izlerini sürdürmeye zorlamaktadır. Siyasi sonuçları itibariyle baktığımızda onların bu arayışlarının boşa olmadığı ortaya çıkmıştır. Kendini yenileyen, sorgulamayan, çevresini ve farklı kültürleri keşfetmeyen, araştırmayan toplumlar, her zaman kendi kendilerini aşağı doğru çekmişlerdir. Bu toplumların var oluşları başlı başına pespayelik kaynağı olabilir.

İlginç bulduğum bir iddiaya göre Kolomb, “*yeni bir dünya*”yı keşfe çıktığının farkındaydı ve bilerek Asya’ya gittiğine dair yalan söylemişti. Çünkü o, böyle bir keşfi diğer denizcileri yanıltarak kendi başına yapmak ve tarihe geçmek istiyordu. Henry Vignaud’a göre ona bu görevi veren İspanya kralı ve kraliçesiydi. Kolomb sefere çıkmadan önce kralla “*Kapitülasyon Sözleşmesi*”³³ adında bir belge imzalamıştı. Bu belgede Hindistan’a gideceğinden bahsetmiyordu. Ayrıca keşfe çıkacağı bölgenin sahipleri yani oradaki devletlerin bu tarz keşfe izin vermeyeceği değerlendirilmekteydi. Buna rağmen Kolomb neden ağır silah olmayan sadece 3 gemiyle bu yolcuğa çıkmıştı? Bu görüşlere karşı çıkanlara göre sözleşmede Hindistan’dan bahsedilmese bile Asya’daki ürünlerden elde edilecek gelirin dağıtımından bahsedilmesi, Kolomb’un en başından beri Asya’ya gitmeyi planladığını göstermektedir. Benim kafamı karıştıran husulardan biri, Kolomb’un keşfettiği yeri cennete benzetmesidir. Önceki bölümlerde bahsettiğim üzere ezoterizmde yasak meyvenin yenilmesi ve insanın dünyaya sürülmesi önemli bir sembol ve olaydır. Ezoterikler dünya üzerinde kamil insan olmayı başararak bir nevi yeniden cennetteki mükemmeliğe kavuşmaya çalışırlar. Kolomb’un “*yeni dünya*”yı cennete benzetmesi, kendisi açısından içsel yükselişin sembolleştirilmesi olabilir. Gerçekten Asya’yı mı yoksa yeni dünyayı mı aradığı kesin olmasa da, yaptığı cennet benzetmesi, çıktığı yolculuğun ya da serüvenin onun açısından ezoterizmdeki kamil insan olma fırsatı yakalaması olarak değerlendirilebilir. Ki bu da, onun Tapınakçı olduğu tahminin güçlendiren bir husuttur.

Tapınakçılar ve Kutsal Kâse arasındaki ilişkiye dair söylenen iddialardan birine göre onlar kâseyi aslında Süleyman Tapınağı’nın altında değil, 1204 yılında Haçlı Seferleri sonucunda ele geçirilen İstanbul’dan ele geçirmişlerdir.³⁴ Daha sonra onu İskoçya’daki Rosslyn Şapeli’ne götürmüşlerdir. Kimilerine göre Tapınakçılar, kâseyi bu şapelin ya da Rennes Şatosu bölgesinin altına gömmüşken, kimilerine göre ise kâsenin burada göz önünde olacağını düşünüp onu, Kolomb’tan önce Amerika’ya giderek şimdi Yeni İskoçya bölgesine gömmüşlerdir. Amerika’nın Kolomb’tan daha önce keşfediliğine dair delil olarak, Amerika’nın keşfinden önce yapılan Rosslyn Şapeli’ndeki Amerika kıtasına özgü bitkilere ait figürler gösterilmektedir. Bu şapel özellikle Dan Brown’un kitabıyla beraber daha da popülerleşti. Brown’un kitabında kâsenin Rosslyn Şapeli’nde gömülü olduğu iddia edilmekteydi. Fakat bu kesinleşmiş bir iddia değildir. Yine de şapel içerisindeki “Dul ana” olarak adlandırılan kadın başı gibi ilginç bulgular olarak değerlendirilmelidir. Bildiğiniz gibi dul kadının oğlu hem masonlar için önemlidir hem de kâse şövalyelerinden Persival için kullanılır.³⁵

Tapınakçılarla ilgili anti tezler

Hakkında tartışmalar bulunan örgüt ve efsanelerle ilgili mutlaka farklı görüşler birlikte değerlendirilmelidir. Özellikle belge bulmanın çok zor olduğu bu tarz konulardaki yaklaşım usulü kesin yargılardan uzak olmalarıdır. Özellikle ülkemizde insanların bir olay, durum veya kişi hakkındaki görüşleri genellikle “*ya siyah ya beyaz*” şeklinde gerçekleşmektedir. Ara renklerin farkında olmayan bir zihnin sağlıklı değerlendirme yapması zordur. Bu yüzden farklı yorumları ele almayı önemli görüyorum. Şu ana kadar Tapınakçıların ve kâsenin gerçekten var olduğu fikrinden harekete çıkılan yorumları okudunuz, şimdi de farklı seslere kulak verelim. Örneğin Joel Levy’nin çok farklı yorumları var. Onun görüşlerini fazla uzun olmaması için ana fikri özetler şeklinde alıntılar yaptım ki, farklı görüşleri de görelim:

“Tapınak Şövalyeleri feshedildiğinde aslında o kadar zengin değillerdi. Avrupa’nın değişen ekonomik ve enflasyon durumundan dolayı zarar etmeye başlamışlardı, mal varlıkları nakde çevrilmeyordu. Doğu’ya yolculuk yapmaları için arazilerinden elde ettikleri gelirlere ihtiyaçları vardı. Haçlıların Kudüs’ü kaybetmesi ve sonrasında tamamen Ortadoğu’dan çekilmeleriyle Doğu’dan elde ettikleri gelirler de

kaybolmuştu. 1307'de(İlk önce Fransa'dan başlayarak feshedildikleri tarih) Tarikat, kendi ihtiyaçlarını dahi zor karşılıyordu ve büyük bir yoksulluk içerisindeydi.”³⁶

Bu görüşler, klasik Tapınakçı anlatısından çok çok farklıdır. Belki yaklaşık 700 yıl öncesinden ve nispeten gizli bir örgütten bahsetmemiz yüzünden bu farklı yorumlar ortaya atılıyordur. Gerçi sonuçta bir örgütün mal varlığından söz ediyoruz. O dönemin mal varlıklarıyla ilgili tutanaklar bugünkü kadar şeffaf olmasa da bir yerlerde bunun kaydının bulunması gerekmez miydi? Bu konunun hâlâ tartışılır olması, Tapınakçıların gizemli yönünü bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Yoksa öbür türlü dönemin belgeleri ve kayıtları herkese açık şekilde ortaya dökülür ve hiçbir tartışma çıkmazdı.

Levy, Tapınakçıların hazinelerle dolu olarak kaçtıkları iddia edilen gemiler hakkında şunları söylüyor:

“Kendileriyle aynı dönemde ve bir adada deniz ağırlıklı faaliyet gösteren Malta Şövalyeleri'nin(Hospitalier Şövalyeleri'nin devamı) dahi o günlerde 4 gemisi bulunuyordu. Tapınakçıların kayıtlı olarak sadece 2 gemisi bulunuyordu. Falza gemiye ihtiyaç duyduklarında kiralama yönetimini uyguluyorlardı. Ellerindeki gemiler okyanus ötesi yolculuk yapmaya uygun değildi, küçük kadırgalardan oluşuyordu. Örgütten geriya kalan son mütevazı gelirler Portekiz ve İspanya'daki örgüt üyeleri arasında dağıtılmıştı. Bu üyeler zaten zar zor geçiniyordu. Örgüt sadece Fransa'da ağır kısımdan geçmişti. Diğer ülkelerdeki uzantılar daha rahattı ve gizlenme ihtiyacı hissetmiyorlardı.”³⁷

Örgütün büyük hazinesi olduğu ve bunu başka bir yerde kullandığı varsayıldığında iki ihtimal ön plana çıkar: Bu hazineleri başka yere götürdüler, ki bu doğruysa o dönemdeki ani zenginleşmeler incelenmeli. Ya da bir yere gömdüler. Gömülü büyük bir hazineyi bulmak bugünün şartlarında zor olmasa gerek. Evvela bu kitapta ismi geçen bütün bölgelerde arama yapılabilir. Fakat sorun şu: Bu işe girecek kişinin kabiliyet, imkân ve inadı gerçekten yeterli olacak mı? Çünkü belki de sadece hayali ve uydurma olan bir hazinenin peşinde koşmak herkesin yapabileceği bir iş değil. Öbür taraftan çok yüksek bütçe geçerli. Ayrıca bu arayışı devletlerin haberi olmadan yapmak çok zor. Tapınakçı hazinesi hakkındaki bu zorluklar ve gizem, kurgusal yapımlara da ilham vermiştir. En bilinen örnekleri Indiana Jones Last Crusade(1989)³⁸ ve National Treasur(2004) filmleridir.

Levy, Tapınakçıların elinde olan gizli bir sırda herhangi bir kanıtın da olmadığını belirtmektedir. Ona göre Tapınakçılara dair söylenen efsanelerin, gizemlerin ve suçlamaların Fransa Kralı Philip'in savcılar tarafından uydurulduğunu ve abartıldığını belirtmektedir. Ayrıca 18. yüzyıldaki Masonların kendilerine etkileyici bir köken bulmak için Tapınakçılarla aralarında bağ kurduklarını eklemektedir.³⁹

Tapınakçıların ve masonların kullandığı semboller incelendiğinde birbirlerine çok benzedikleri bazılarının aynı olduğu görülmektedir. Tapınakçılarla Masonlar arasındaki bağ, günümüzde artık tartışılan bir konu değildir; çünkü kanıtlar ve tarihi seyir ortadadır. Bu açıdan Levy, haksız görünmektedir. Fakat Tapınakçı hazinesi ve örgütün ellerinde bulunan sırlara dair herhangi bir kanıt olmamasına dair söyledikleri doğrudur. Mesela Tapınakçıların Kudüs'te buldukları parşömen veya hazinelere dair herhangi bir somut kanıt yoktur fakat bu genel kabul gören bir şeydir. Belki de örgütün bir anda güçlenmesi böylelikle rahat açıklanabilmektedir. Gördüğümüz üzere bu konu çok fazla gitgelli ve insanı sürekli ikilemde bırakıyor. Sonuçta bu kitabın asıl odak noktası farklı. Konuyla alakalı kararı siz verin. Merak ve araştırma duygunuzu tekrar harekete geçirmek için kullanılabilecek güzel bir konu. Belki de hazineyi bulacak olan sizsinizdir kim bilir.

Robert Bruce ve Kral Arthur

Söylenenlere göre İskoçların ünlü milli kahramanı Robert Bruce, kendine bir Kelt Krallığı kurmak istiyordu. Tapınakçılarla haşır neşir olmasıyla beraber Kutsal Kâse efsaneleriyle tanıştı. Bruce'un taç giydiği 14. yüzyılda kâse hikâyelerinin ve Persival, Gawain, Lancelot, Bors ve Galahad gibi Yuvarlak Masa

Şövalyeleri'ni konu alan epik söylencelerin yoğunlaştığı yerlerden birisi İskoçya'ydı. Öte yandan Arthur ve kâseyle ilgili ilk kaynaklardan biri olan Chretien de Troyes'in eserlerinde Arthur'un Camelot'tan⁴⁰ sonra kaldığı yer olarak Cardoeil adlı şehrin 12. Yüzyıla kadar İskoçya'nın başkenti olan Carlisle şehri olduğu ve Troyes'in eseri için İngiliz ve Gal kaynaklarından daha çok İskoçya'yı çağrıştıran motiflere yer verdiği iddia edilmektedir.⁴¹ Bruce'dan daha önce İngiliz Krallarından 1. Edward da kendini Kral Arthur'la özdeşleştirmeye çalışıyordu.⁴² Ondan sonraki 3. Edward, 1348 yılında kurduğu Garter Şövalyelerini'nin sistemini Yuvarlak Masa Şövalyeleri'nden ilham alarak oluşturmuştu.⁴³ 1. Edward, Britanya'nın tamamını kendine hedef olarak seçmesiyle ünlenmiş bir kraldı. Zaten Kral Arthur'u kendine benzetmesinin en muhtemel sebebi de buydu. Edward bütünlüğü sağlama amacıyla İskoçya'yı işgale girişmişti. Edward'ın önündeki en büyük engel ise William Wallace ve onun arkadaşı Robert Bruce'du. Birbiriyle savaşan iki güçlü kralın bile ortak noktası olabilen bir figürdür Kral Arthur. Efsanenin şövalyeliğin bir nevi ütopyasını çizmesi, Ortaçağ'ın güçlü şövalye ve krallarını da hâliyle cezbediyordu. Özetlersek Kral Arthur ve şövalyeleri, Ortaçağ insanı için bir ihtiyaçtı. Edward haricinde de İngiliz kraliyet soyunda her zaman Arthur ismine saygı duyulmuştur.

Tapınakçılar ve Kelt Mitolojisi

Fransa Kralı Philip ve kilisenin iddialarından biri Tapınakçıların kutsal olarak gördükleri bir kafa eşliğinde ayin yapmalarıydı.⁴⁴ Bu konu çok muallak fakat çalışmamız açısından önemli olan bu kafanın Kelt mitolojilerinde yer alan Kutsanmış Bran'in kafatası olduğu iddiasıdır.⁴⁵ Başka bir iddiaya göre kâse efsanesinin kökeni olarak da işte bu Bran'in kazanı gösterilmektedir. Cadılar Bayramıyla sembolleşmiş olan içi oyulmuş balkabağının da Bran'in kafasını simgelediği bilinmektedir. Cadılar Bayramı Keltlerin Samhain adındaki hasat şenliklerinden ilham alınarak ortaya çıkmıştır ve o dönem Keltlerin hükümdarı olan Bran, ölmeden önce topraklarını istilacılardan korumak için kafasının düşman topraklarına bakacak şekilde yerleştirilmesini emretmiştir.⁴⁶ Hıristiyanlıktaki Noel Baba motifinin de Kelt-Druid kökenli olduğu ihtimaller arasındadır.

Kaynakça ve Notlar

¹ Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln, a.g.e. s. 336

² Marion Zimmer Bradley, The Mists of Avalon, The Ballantine Publishing Groups, New York, 2001

³ Bu yorumu ilk yapan Wolfram von Eschenbach'tır. Eserinde simya bağlantılarını belirgin şekilde kullandığı için bu iddiası kimseyi şaşırtmamaktadır.

⁴ Şiva, Hint Tanrıları'nın en büyüklerinden biridir. Dünyayı umursamayan bir tanrıdır, içe dönüktür ve mutlak doğruyu arar. (Devdutt Pattanaik, Mit ve Mitya, çev. Çiğdem Erkal, Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2016, s. 153) Dünyayı kökten etkileyecek bilimsel deneylerin yapıldığı CERN'de bu Tanrı'nın heykeli bulunmaktadır. Şiva, arındırıcı, kötülüğü yok edici ve yaratıcı Tanrı'dır.

⁵ NTV Başvuru Kitapları, Mitoloji, NTV Yayınları, İstanbul, 2015, s. 265

⁶ Yazmalar, indirilmeye açık bir şekilde World Digital Library'de yer almaktadır. Şuradan ulaşılabilir:

<https://www.wdl.org/en/item/4055/> (Erişim Tarihi: 09.11.2016)

⁷ Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln, Kutsal Kan Kutsal Kase, çev. Batur Özdiç & Yasemin Güneş Dulkadir, Nokta Kitap, 2005, s. 34

⁸ Ahura Mazda, en güçlü Zerdüş Tanrısı olarak tanımlanır. Güneş ve ışıkla özdeşleştirilir.

⁹ Felsefe taşı olma ihtimali değerlendirilen taşlardan biri de Kabe'deki Hacerül Esved taşıdır. Hadis kaynaklarında bu taşın cennetten geldiği ve Mekkeli müşrikler olmasaydı ona dokunanın sağlığına kavuşacağına dair rivayetler bulunmaktadır. Cennetten gelmesi ve dokunanın sağlığına kavuşması vb. felsefe taşına benzerliğini yansıttığı gibi hikâyelerde anlatıldığı kadarıyla Kutsal Kâse'nin özellikleriyle de örtüşmektedir.

¹⁰ Sean Martin, s. 39-40

¹¹ Sean Martin, a.g.e. s. 41

¹² Cihangir Gener, a.g.e. s. 334

¹³ Muammer Gül, Orta Çağ Avrupa Tarihi, Bilge Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 44

¹⁴ Luka: 11

¹⁵ Matta: 1 & 18

¹⁶ <http://www.christiananswers.net/turkish/bible-tr/tr-john19.html> (Erişim Tarihi: 28.10.2016)

-
- ¹⁷ Cihangir Gener, a.g.e. s. 177
- ¹⁸ Sean Martin, Katharlar, çev. Barış Baysal, Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2009, s. 47
- ¹⁹ Cihangir Gener, Ezoterik Batını Doktrinler Tarihi, Yurt Yayınları, Ankara, 2007, s. 327-328
- ²⁰ Heretik tabiri, Katolik Kilisesi'nin sapkın olarak gördüğü akımlara verdiği isimdir.
- ²¹ <http://www.hermetics.org/Gnosis2.html> (Erişim Tarihi: 10.12.2016)
- ²² William Bernard Crow, a.g.e. s. 106
- ²³ Cihangir Gener, a.g.e. s. 330-331
- ²⁴ Mitraizm'de iki ana akım vardır; Roma Mitraizmi ve Pers Mitraizmi. İlk çıkışı Pers topraklarında gerçekleşmiş, daha sonra ülke dışında savaşan askerler sayesinde Roma'ya yayılmıştır. İyiyi ve kötüyü temsil eden köpek ve yılanın sürekli birbiriyle savaşması gibi yoğun bir düalist inanışlar bütünü mevcuttur. Güneş ve aslan temel sembollerdendir.
- ²⁵ David Ulansey, Mitras Gizlerinin Kökeni, çev. Hüsni Ovacık, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1998, s. 10
- ²⁶ Muammer Gül, a.g.e., s. 182
- ²⁷ Cihangir Gener, a.g.e. s. 332
- ²⁸ Sean Martin, a.g.e. s. 139
- ²⁹ Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln, a.g.e. s. 58
- ³⁰ Pireneler'in ortalama yükseliği 2000 metre, en yüksek noktası 3.355 metre. (<http://www.turkcebilgi.com/pireneler>, Erişim Tarihi: 28.10.2016)
- ³¹ Cihangir Gener, a.g.e. s. 363
- ³² Paul Lunde & Abdullah Mesut Ağır, Musonlar Gemi ve Altın, Turkish Studies, Volume 4, Fall 2009, s. 265
- ³³ Paul Aron, a.g.e. s. 93
- ³⁴ Joel Levy, Kayıp Tarihler, çev. Perran Fügen Özülcü, İthaki Yayınları, İstanbul, 2008, s. 107
- ³⁵ Michael Baigent & Richard Leigh, a.g.e. s. 155
- ³⁶ Joel Levy, a.g.e. s. 162
- ³⁷ Joel Levy, a.g.e. s. 163-164
- ³⁸ Bu filmde Kutsal Kâse'ye de yer verilmektedir.
- ³⁹ Joel Levy, a.g.e. s. 164-165
- ⁴⁰ Camelot'tan ilk bahseden kişi Chretien de Troyes'tir.
- ⁴¹ Michael Baigent & Richard Leigh, a.g.e. s. 116
- ⁴² Michael Baigent & Richard Leigh, a.g.e. s. 111-112-113
- ⁴³ William W. Luce, King Arthur, Reference Point Press, San Diego, 2008, s. 10
- ⁴⁴ Michael Baigent, Richard Leigh, Henry Lincoln, a.g.e. 86
- ⁴⁵ Bran'ın dışında kafanın kimi temsil ettiğine dair zikredilen ihtimaller: İsa'nın havarilerinden birinin başı, Keçi başlı Baphomet, İsa'nın kendisinin başı, kutsal gördükleri bir hayvanın başı.
- ⁴⁶ NTV Başvuru Kitapları, Mitoloji, NTV Yayınları, İstanbul, 2015, s. 272